

Motion till riksdagen 2009/10:Sk340

av **Eva-Lena Jansson och Lennart Axelsson (s)**

Insatser mot ekonomisk brottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förändrad lagstiftning som möjliggör ökad tillämpning av skönstaxering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förändrad lagstiftning så att uppskattning av inkomsten vid skönstaxering av arbetsinkomster som inte kan hänföras till någon arbetsgivare ska göras i inkomstslaget näringsverksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förändrad lagstiftning som möjliggör skönstaxering av personer som har inkomster eller tillgångar, men som inte kan eller inte vill redogöra för varifrån de kommer.

Motivering

I Skatteverkets rapport (2007:1) ”Svartköp och svartjobb i Sverige” har utredaren gjort nedanstående konstateranden och yrkat på åtgärder som förefaller välbetänkta.

Utredaren skriver att det inom Skatteverket har gjorts särskilda kontroller av personer i yrkesaktiv ålder, som är nolltaxerade men som uppenbarligen har haft tillräckligt med pengar för att förutom att täcka sina levnadskostnader haft råd att köpa bilar, båtar etc. I de fall en s.k. kontantberäkning utvisat att personens ”vitt” redovisade inkomster inte räcker för att betala levnadskostnaderna och godtagbar förklaring inte kunnat lämnas antar Skatteverket att personen försörjt sig genom obeskattat arbete och inkomsten har beräknats skönsmässigt.

Gällande lagstiftning har tolkats så att inkomst av tjänst är en uppsamling av inkomster som inte kan hänföras till annat inkomstslag. Den skönsmässigt uppskattade inkomsten har tagits till beskattning i inkomstslaget tjänst fastän

Fel! Okänt namn på

uppgift om arbetsgivare helt saknats. En stor del av de personer som först nolltaxerats och sedan skönstaxerats har inte betalt sina skatter och avgifter. Till skillnad mot inkomstslaget näringsverksamhet gäller för fysisk person med inkomst av tjänst att pensionsgrundande inkomst beräknas oavsett om avgifter betalas eller inte. Effekten av kontrollen och skönstaxeringen i de fall skatten inte betalas är endast att personen får sjuk- och pensionsgrundande inkomst. Skattekontrollen ger förmåner till de kontrollerade men inga skatteintäkter till staten. Vid skönstaxering av arbetsinkomst som inte kan hänföras till någon arbetsgivare bör därför uppskattningen av inkomsten göras i inkomstslaget näringsverksamhet eftersom det är stötande att personer som skönstaxeras, och där varken någon arbetsgivare eller personen själv betalar avgifter, ändå ska tillgodoräknas pensionsgrundande inkomst.

Genom uppgifter om inköpta tillgångar och kontantberäkningar kan Skatteverket upptäcka att en person har oförklarade inkomster och påbörja en utredning. Dessa utredningar sker genom samverkan med skattebetalaren. I de fall skattebetalaren inte medverkar i utredningen och lämnar uppgifter, ibland med åberopande av artikel 6 i Europakonventionen, torde vitesföreläggande inte kunna användas.

I svartarbetskartläggningen uppmärksammades som ett problem att det förekom att personer i yrkesaktiv ålder svarade att de sysslade med narkotikahandel eller annan illegal verksamhet, när de ombads förklara hur de kunnat ha medel att täcka sina privata levnadskostnader.

Men en person kan ha obeskatade lagliga arbetsinkomster vid sidan av den illegala verksamheten. Det finns ingen uttrycklig lagbestämmelse om att inkomster från olaglig verksamhet inte ska beskattas utan detta följer av praxis.

I vissa fall är det omöjligt för Skatteverket att utreda varifrån inkomster har förvärvats när skattebetalaren inte medverkar i utredningen och inte lämnar några uppgifter. Det är skattebetalaren som har uppgifterna och det är rimligt att det i fall där det uppenbarligen finns odeklarerade inkomster ställs högre krav på att skattebetalaren medverkar för att inte bli skönstaxerad. Att bli beskattad för sina inkomster är inget straff.

Det finns också mycket stora inkomster att tjäna på olika former av ekonomisk brottslighet som bedrivs yrkesmässigt. Som exempel kan nämnas illegalt spel, olaga handel med vapen, export av antikviteter med exportförbud, handel med mänskliga organ, utrotningshotade djur och växter, olaga jakt och fiske, försäljning av olagligt kopierad musik och dataprogram, förfälskad konst. Om vinst från illegal verksamhet inte straffas eller förverkas är det stötande för det allmänna rättsmedvetandet.

Skatteverket ska i beskattningsverksamheten anta (presumera) att inkomster och tillgångar förvärvats på lagligt sätt. Att frångå denna presumtion ska kräva en hel del som t.ex. en fällande dom eller att förundersökning inletts. Dock bör en person som har inkomster eller tillgångar, men som inte kan eller inte vill redogöra för varifrån de kommer, skönstaxeras.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2009

Eva-Lena Jansson (s)

Lennart Axelsson (s)